

Nytt om Demensplan 2025

Kristiansand 13. oktober 2022

Berit Kvalvaag Grønnestad,
prosjektleder

Demensplan 2025

Agenda

- **Sentrale tiltak i Demensplan 2025**
 - **Nasjonalt faglig retningslinje om demens**
 - **Veiviser demens**

- **Demensplan 2025 versus Leve hele livet-reformen**

3 hovedmålsetninger

- 1) Personer med demens og deres pårørende fanges opp til rett tid og sikres gode og tilpassede tjenester
- 2) Personer med demens og deres pårørende sikres medbestemmelse og deltakelse i et demensvennlig samfunn, slik at de kan leve aktive og meningsfulle liv med fysisk, sosial og kulturell aktivitet som er tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov
- 3) Økt forskning og kunnskap om forebygging og behandling av demens

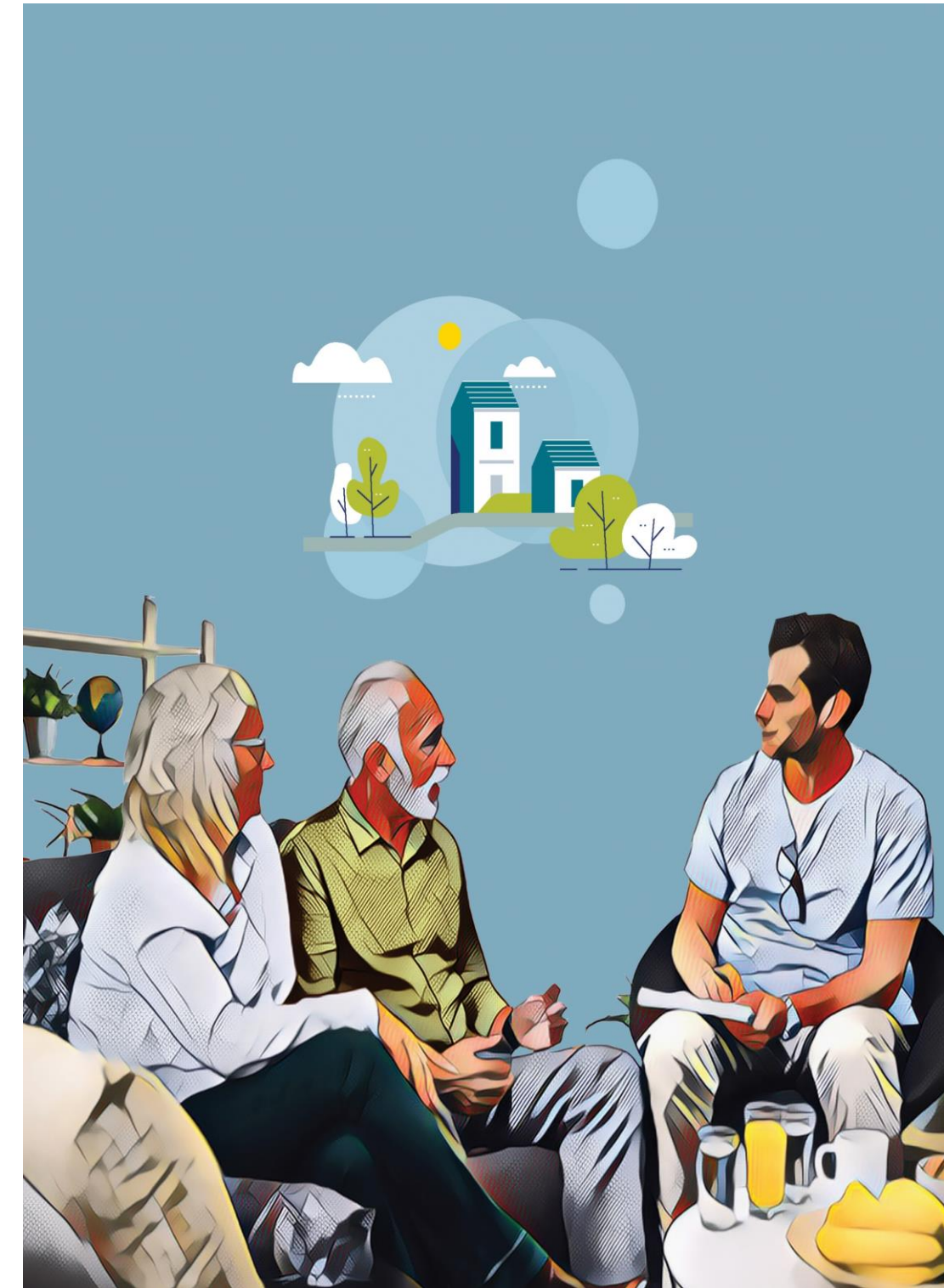
Innsatsområder

**Medbestemmelse
og deltakelse**

**Forebygging og
folkehelse**

**Gode og
sammenhengende
tjenester**

**Planlegging,
kompetanse og
kunnskaps-
utvikling**

1) Medbestemmelse og deltakelse

Videreførte tiltak

- Demensvennlig samfunn
- Aktivitetstilbud
- Brukeropplæring
- Tilskudd pårørendeskoler og samtalegrupper
- Nasjonale kurs yngre pårørende

Nye tiltak:

- Informasjonskampanje om demens
- E-læring for pårørende (iSupport fra WHO)
- Koordinator og Individuell plan

2) Forebygging og folkehelse

- NCD-tiltak

«Det som er godt for hjertet er godt for hjernen»

- Redusere ensomhet
- Aldersvennlige boliger og stedsutvikling
- Ernæring og tannhelse
- Fallforebygging
- Redusere hodeskader

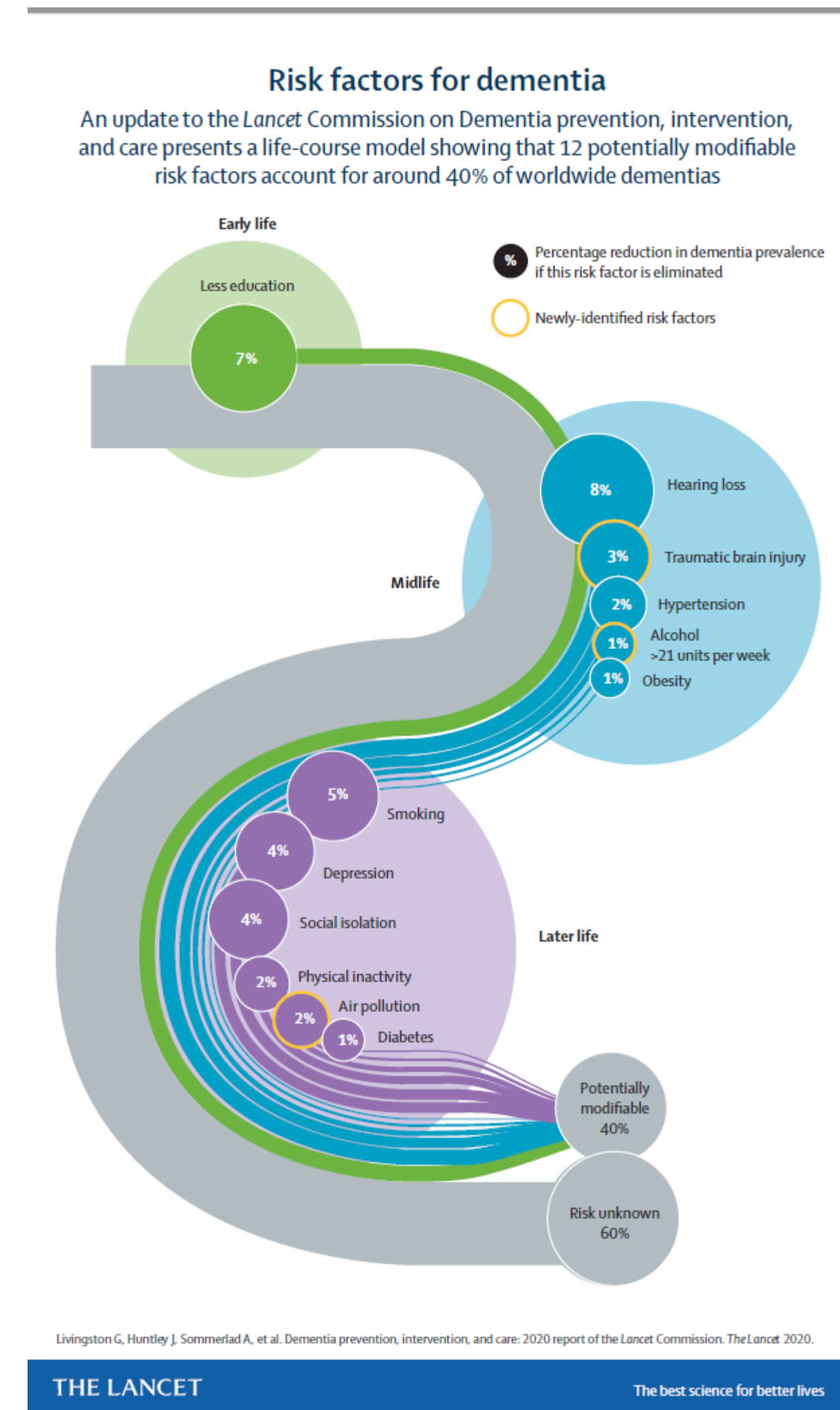
Lancet commission 2020

«Potensielt modifiserbare» risikofaktorer for demens:

- Lav utdanning
- Nedsatt hørsel
- Høyt blodtrykk
- Overvekt
- Røyking
- Depresjon
- Lite sosial kontakt
- Fysisk inaktivitet
- Diabetes
- Høyt alkoholforbruk
- Traumatiske hodeskader
- Luftforurensning

Kan forklare ca 40 prosent av demenstilfellene globalt

Dementia prevention, intervention, and care 2020

3) Gode og sammenhengende tjenester

Videreførte tiltak:

- Tilskudd heldøgns omsorgsplasser (Husbanken)
- Nasjonal faglig retningslinje om demens

Nye tiltak:

- Veiviser demensforløp + tilskudd USHT
- E-læring demensutredning
- Verktøykasse for personsentrert omsorg og miljøbehandling

Nasjonal faglig retningslinje om demens

Helsedirektoratet.no

<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/demens>

Eller søk «demens»

- Lages av Hdir og finnes på [Helsedirektoratet.no](https://www.helsedirektoratet.no)

Omfatter:

- Utredning/diagnostisering av demens
- Medisins behandling
- Annen oppfølging av personer med demens og deres pårørende

- Normerende produkt – tjenestene må forholde seg til føringene
- Operasjonaliserer «rettslige standarder» mm, som forsvarlighetskravet

- Gir begrenset rom for praktiske tips og råd

Demens

1. Om demens

2. Lovverk

3. Krav til kompetanse

4. Personsentrert omsorg og behandling ved demens

5. Koordinator og tverrfaglige team

6. Utredning ved mistanke om demens og leges oppfølging etter diagnose

7. Oppfølging av grupper som kan ha særlige behov for tilrettelegging

8. Miljørettede tiltak og aktiviteter ved demens

9. Ernæring og oral helse ved demens

10. Velferdsteknologi

11. Botilbud ved demens

12. Pårørende til personer med demens

13. Lindrende behandling til personer med demens

14. Legemiddelsamstemming og legemiddelgjennomgang ved demens

15. Legemidler mot symptomer ved demens

16. Legemidler mot atferdsmessige og psykologiske symptomer ved demens (APSD)

17. Betennelsesdempende legemidler, statiner, kosttilskudd eller naturpreparater mot demens/APSD

18. Metode og prosess

5. Koordinator og tverrfaglige team

✓ **Kommuner bør ha tverrfaglige team med kompetanse om demens som del av sitt tilbud til personer med demens og deres pårørende**

Anbefaling - Sterk

Kommuner bør ha egne eller interkommunale tverrfaglige team som del av sitt tilbud til personer med demens og deres pårørende. Teamets funksjon bør være å bistå lege under demensutredning, å sikre at personer med demens og deres pårørende gis oppfølging etter diagnose, og å sikre ett fast koordinerende kontaktpunkt i kommunen under hele sykdomsforløpet. Det er en fordel om teamet minst består av sykepleier og ergoterapeut med bred kompetanse om demens, og helst også lege.

For å sikre lovkravet om helhetlige og koordinerte tjenester og behovene til personer med demens og deres pårørende i kommuner som ikke har etablert tverrfaglige team eller lignende, etableres andre samarbeidsformer.

➤ **Praktisk – slik kan anbefalingen følges**

➤ **Begrunnelse – dette er anbefalingen basert på**

Lukk

 Sist faglig oppdatert: 27. november 2019 | [Se tidligere versjoner →](#)

➤ **Kommuner og spesialisthelsetjeneste skal tilby koordinator til personer med demens med behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester**

- «Veiledningsmateriell» - ikke et «normerende produkt»
- Laget av Helsedirektoratet, Aldring og helse og Nasjonalforeningen for folkehelsen
- Utdyper føringer i demensretningslinjen – med forløpsperspektiv
- Gir tips og råd om gjennomføring, verktøy, organisering i kommunene mm.
- Omtaler også føringer fra flere kilder, som Pårørendeveilederen

VEIVISER DEMENS

- Mistanke
- Utredning og diagnose
- Selvstendig med støtte
- Hjemme med tjenester
- Heldøgns omsorg
- Omsorg ved livets slutt

 Forutsetninger

 Grupper med særskilte behov

 Kunnskap om demens

VEIVISER DEMENS

Veiviseren skal gjøre det enklere for helse- og omsorgstjenestene å gi gode tjenester til personer med demens og deres pårørende. Den gir råd og tips om hvordan tjenester kan organiseres og forslag til aktuelle tiltak i de ulike fasene av demenssykdommen.

Veiviseren gir også informasjon til personer med demens og deres pårørende. Den viser hvordan anbefalingene i Nasjonal faglig retningslinje om demens kan følges i ulike faser av demenssykdommen. Veiviseren bygger på nasjonale og internasjonale erfaringer og forskning.

Se introduksjonsfilm til Veiviseren

VEIVISER DEMENS

- Mistanke
- Utredning og diagnose
- Selvstendig med støtte
- Hjemme med tjenester
- Heldøgns omsorg
- Omsorg ved livets slutt

📖 Forutsetninger

👥 Grupper med særskilte behov

🧠 Kunnskap om demens

Selvstendig med støtte

De fleste klarer seg selvstendig uten så mye praktisk hjelp tidlig i et demensforløp. Kommunen må etablere rutiner som sikrer personen med demens og de pårørende regelmessig kontakt og veiledning. Lavterskeltilbud, velferdsteknologi og annen støtte kan bidra til mestring i hverdagen. Det er viktig at personen med demens har en fast navngitt kontaktperson. I denne fasen er det viktig å forberede seg på det som kommer senere.

Støtte og informasjon

Medisinsk- og helsefaglig oppfølging

Hjelpemidler og velferdsteknologi

Aktivitet, nettverk og deltakelse

Forberede fremtiden

Oppfølging av pårørende

4) Planlegging, kompetanse og kunnskapsutvikling

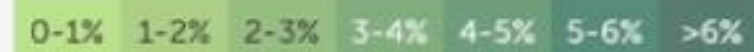
Videreførte tiltak:

- Planlegging i kommunene: Demenskartet.no
- Demensomsorgens ABC
- Forskning og innovasjon
- Internasjonalt samarbeid
- Nasjonal kartlegging i kommunene hvert 4.år

Nye tiltak:

- Undersøkelse insidens og sykdomsvarighet
- Kvalitetsindikatorer om demens

Hvor mange nordmenn har demens?

Er folketallet i kommunen økende eller fallende? Flytter ungdommen ut, mens de eldre blir boende? Eldre befolkning gir flere personer med demens og dermed større behov for pleiehjemsplasser. Bruk kartet og finn ut nøyaktig hva din kommune trenger om 5, 10 eller 20 år.

Personer med demens

Alder	Antall	♂	♀
30-64	2108	1057	1051
65-69	2008	783	1225
70-74	14493	8140	6353
75-79	16691	8349	8342
80-84	20380	8814	11566
85-89	23676	8370	15306
90+	21762	5567	16195

2020

Norge

Personer med demens

101118

1.88% av befolkningen

Velg årstall:

2020

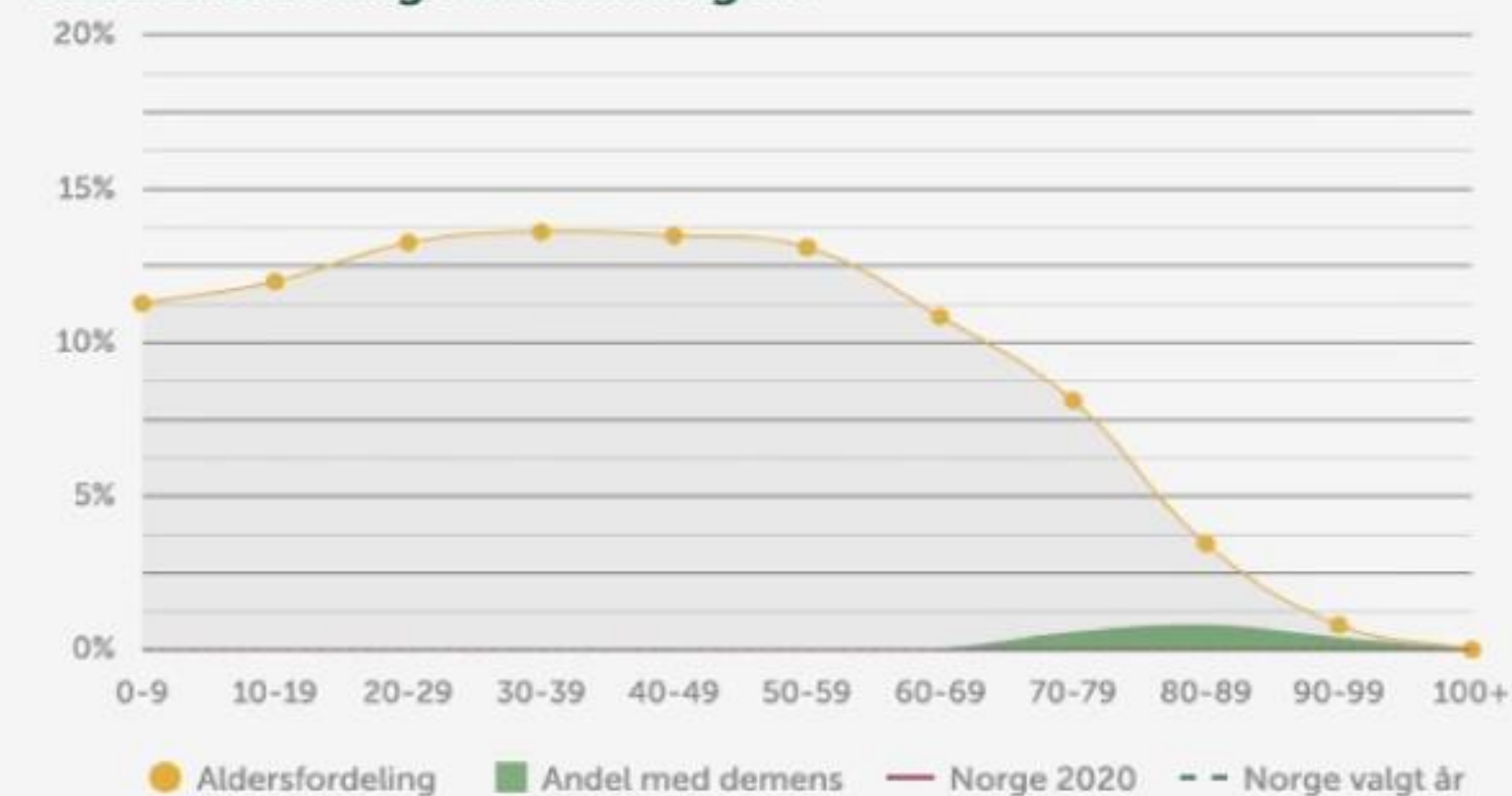
2025

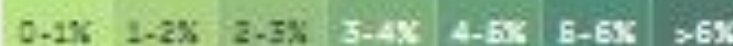
2030

2040

2050

Aldersfordeling i befolkningen

Agder i år 2020

Innbyggertallet for Agder i 2020 er 307231.

Befolkningen i Agder er yngre enn gjennomsnittet i Norge, og har derfor også en lavere andel med demens.

Andelen med demens er 1.86 % i Agder.

Gjennomsnittet i Norge er 1.88 % i 2020.

2020
Agder

Personer med demens

5714

1.86% av befolkningen

Velg årstall:

2020

2025

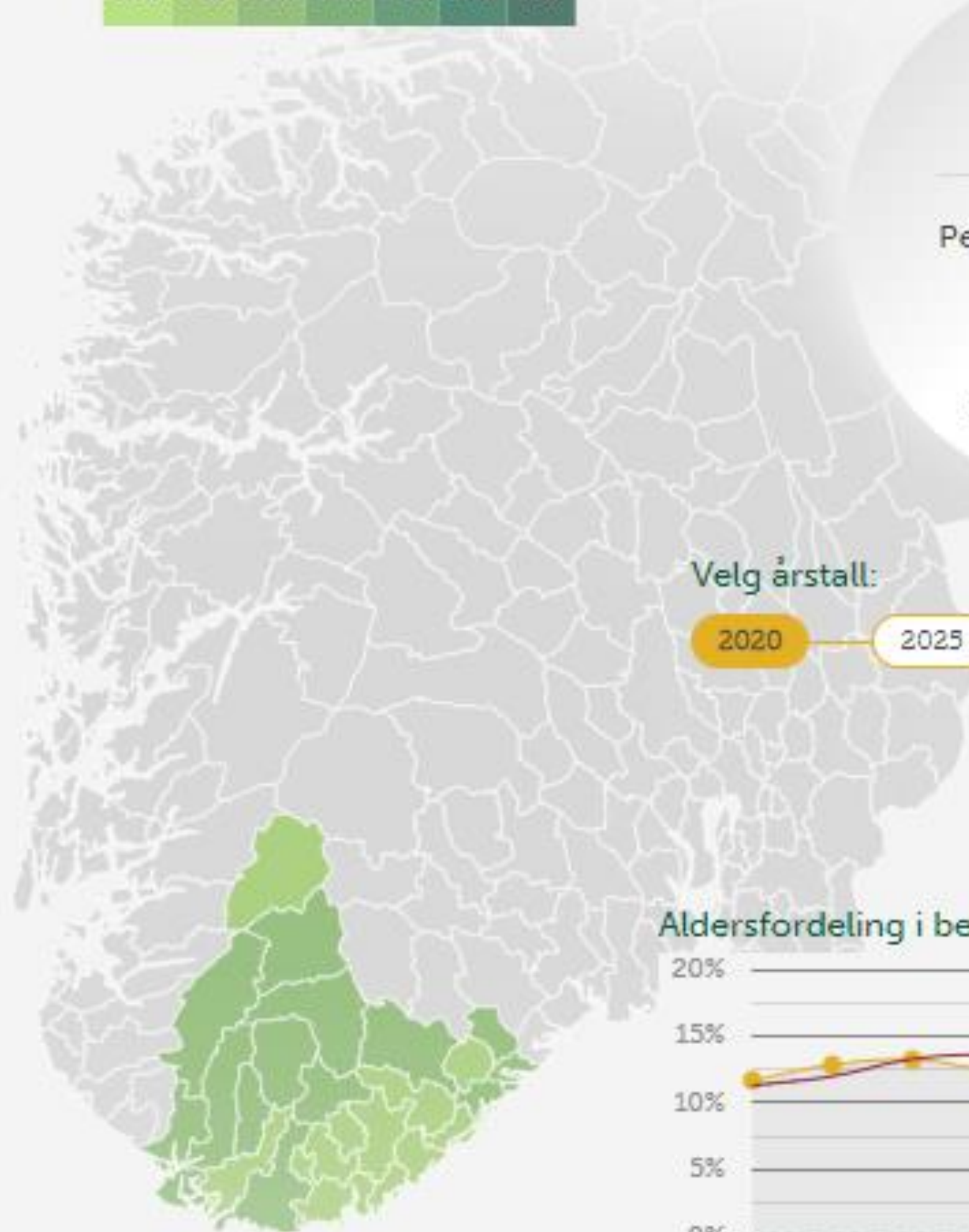
2030

2040

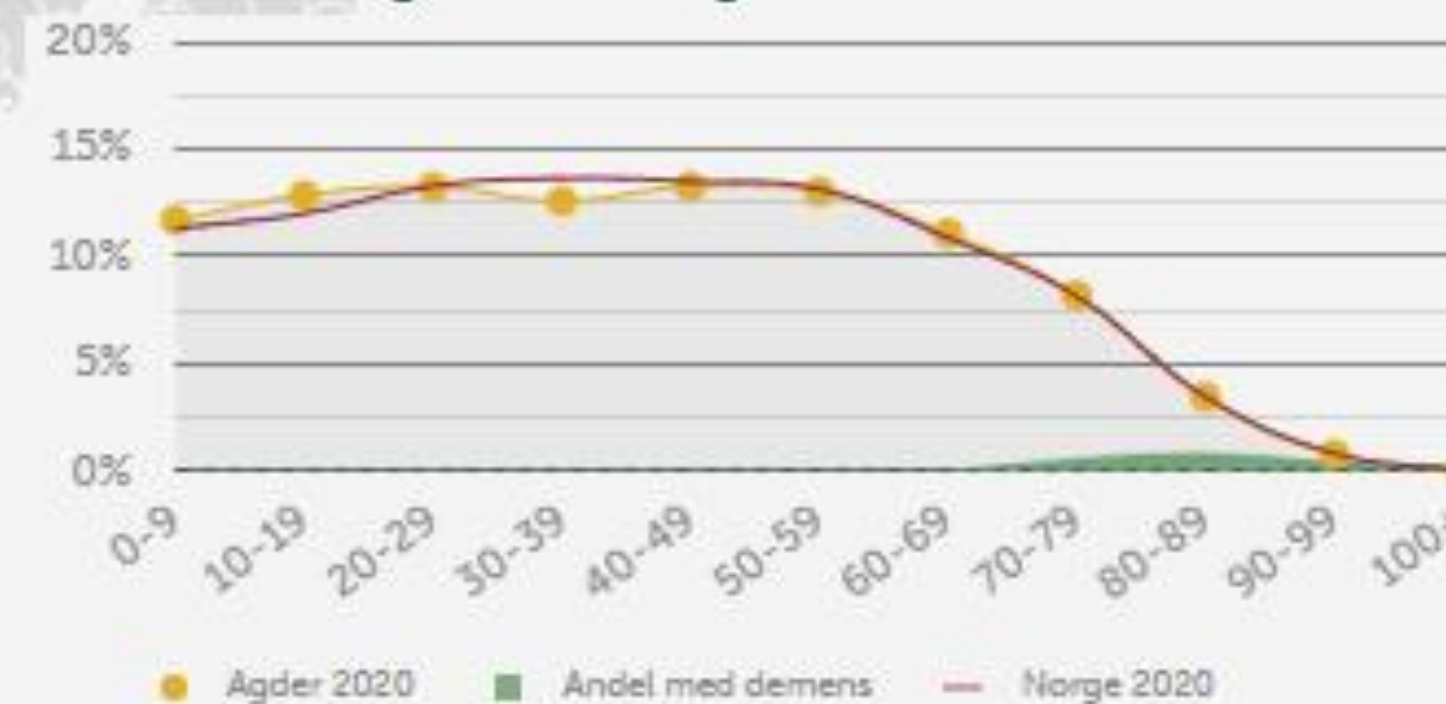
2050

Personer med demens

Alder	Antall	♂	♀
30-64	117	58	59
65-69	118	46	72
70-74	833	470	363
75-79	963	474	489
80-84	1175	516	659
85-89	1329	472	857
90+	1179	297	882

Aldersfordeling i befolkningen

0-1% 1-2% 2-3% 3-4% 4-5% 5-6% >6%

Agder i år 2025

I 2025 vil Agder ha 314200 innbyggere, det er 6969 flere enn i 2020 – en økning på 2.27 %.

6643 personer i kommunen vil ha demens. Dette tilsvarer en økning på 929, eller 16.26 % fra 2020 til 2025.

Andelen med demens er 1.86 % i 2020 og 2.11 % i 2025. Demensandelen i Agder øker altså med 13.44 %.

Andelen med demens i Norge er 1.88 % i 2020 og 2.12 % i 2025.

2025

Agder

Personer med demens

6643

2.11% av befolkningen

Velg årstall:

2020

2025

2030

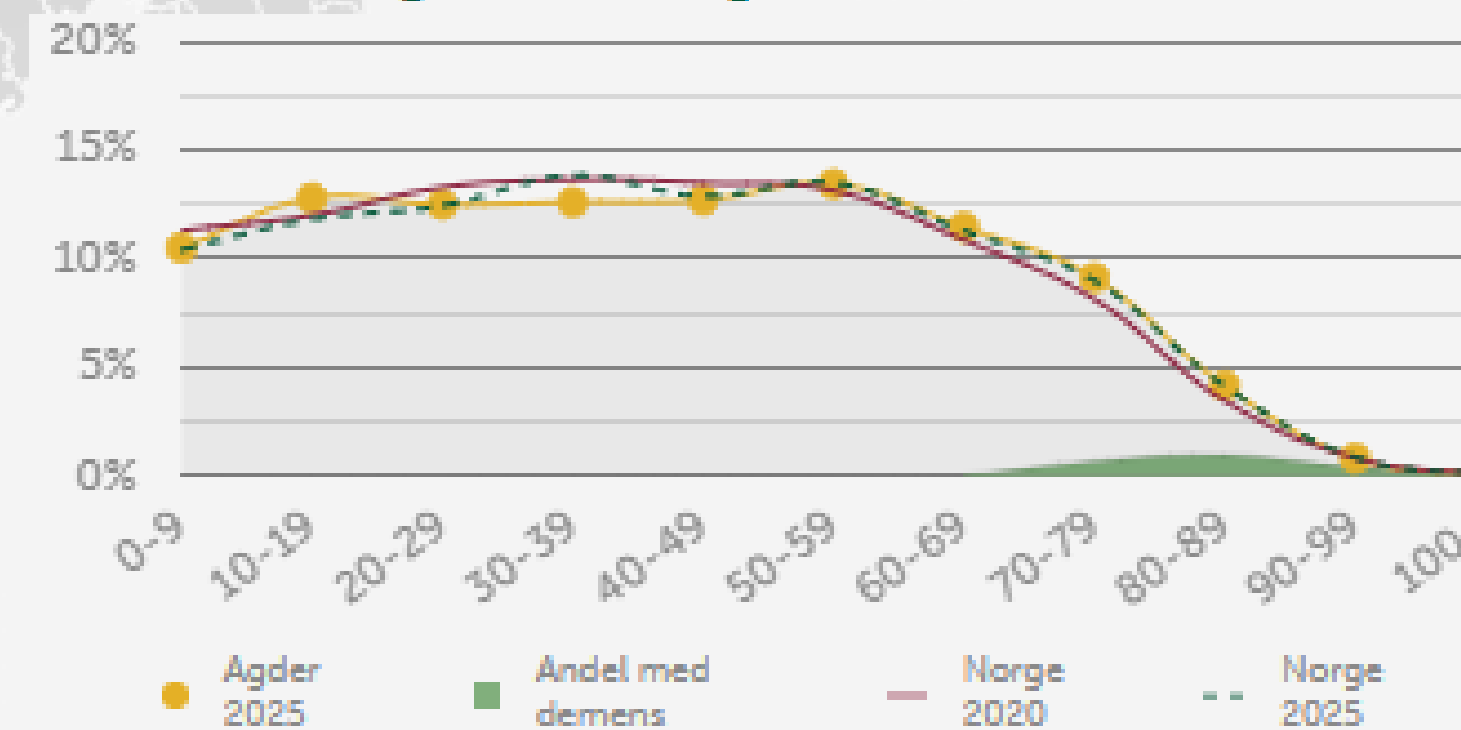
2040

2050

Personer med demens

Alder	Antall	♂	♀
30-64	120	60	60
65-69	126	49	77
70-74	852	480	372
75-79	1272	652	620
80-84	1516	677	839
85-89	1504	578	926
90+	1253	351	902

Aldersfordeling i befolkningen

Demensplan 2025 versus Leve hele livet

Innsatsområder Demensplan 2025

**Medbestemmelse
og deltakelse**

**Forebygging og
folkehelse**

**Gode og
sammenhengende
tjenester**

**Planlegging,
kompetanse og
kunnskaps-
utvikling**

Leve hele livet

ET ALDERSVENNLIG NORGE

AKTIVITET & FELLESSKAP

MAT & MÅLTIDER

Meld. St. 15

(2017 – 2018)

Melding til Stortinget

Leve hele livet

En kvalitetsreform for eldre

SAMMENHENG I TJENESTEN

HELSEHJELP

**Lykke til med
arbeidet i
deres
kommune!**

Helsedirektoratet